

**CRNA GORA
VLADA CRNE GORE
MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA**

**INFORMACIJA O PRIPREMI ZA PREDSTOJEĆU POŽARNU SEZONU 2018.
GODINE**

Podgorica, jun 2018. godine

SADRŽAJ:

1. UVOD

2. AKTIVNOSTI SPROVEDENE NA PRIPREMI POŽARNE SEZONE 2018. GODINE

3. RESURSI SISTEMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

4. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA I PREDLOG MJERA

1. UVOD

Šume u Crnoj Gori pokrivaju 59,5% (825.792 ha), a šumsko zemljište 9,9% (137.480 ha) što ukupno čini 69,4 teritorije Crne Gore. Uzimajući u obzir površinu pod šumom, ali i odnos hektara šume po stanovniku (1,3ha/stanovnik), Crna Gora spada među tri najšumovitije države u Evropi.

Šumski požari predstavljaju stalnu opasnost za gubitak šuma i šumskog zemljišta. Sve učestalije pojave šumskih požara često poprimaju velike razmjere i osim šuma ugrožavaju i poljoprivredne kulture, naseljena mjesta i ljudske živote.

Visoke temperature, koje u ljetnjim mjesecima vladaju u pojedinim krajevima Crne Gore (južna i srednja regija), male količine padavina i nedovoljno održavanje šuma sa aspekta zaštite od požara, pogoduju nastanku požara na otvorenom prostoru – na zelenim površinama i šumskim kompleksima.

U periodu od 2010. do 2017. godine, u Crnoj Gori je evidentirano oko 700 šumskih požara, pri čemu je uništeno ili oštećeno 80.916,40 hektara šume i preko 903.650,94 m³ drvene mase. Prosječna površina opožarenih teritorija iznosila je 3.245 ha, a pričinjena šteta procjenjuje se na oko 7 miliona eura (izvor - Uprava za šume).

Na području Crne Gore identifikovane su najugroženije lokacije za nastanak šumskih požara. Prema Nacionalnom planu za zaštitu od požara, u zavisnosti od količine i sastava gorivog materijala, vrste drveća, klime, zemljišta i ekspozicije, šume u Crnoj Gori se prema stepenu ugroženosti dijele u četiri grupe:

- I stepen – područje vrlo velike ugroženosti: Bar, Budva, Ulcinj, Kotor, Herceg Novi, Cetinje i dio područja Nikšića, Danilovgrada i Podgorice.
- II stepen – područje velike ugroženosti: Pljevlja, Žabljak, Mojkovac, Andrijevića, Plužine, Rožaje, Bijelo Polje, Plav, Berane i Kolašin.
- III stepen – područje umjerene ugroženosti: brdsko – planinsko područje (šume hrasta, graba i drugih lišćara) i ravničarsko (meki lišćari) – planinsko područje opština: Šavnik, Bijelo Polje, Berane i Kolašin).

IV stepen – područje male ugroženosti: sjeverni i sjeveroistočni dio brdsko – planinskog i planinskog područja (šume bukve).

2. AKTIVNOSTI SPROVEDENE NA PRIPREMI POŽARNE SEZONE 2018. GODINE

Pripremajući se za period pojačane požarne opasnosti u 2018. godini, Direktor za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova je u saradnji sa ostalim subjektima sistema zaštite i spašavanja, kao i prethodnih godina, realizovao niz preventivnih aktivnosti, kako bi što spremnije dočekali predstojeću požarnu sezonu.

U tom pogledu, vršeni su inspekcijски nadzori, upućivani dopisi kojima je subjektima sistema zaštite i spašavanja ukazano na obaveze sprovođenja zakona iz ove oblasti, održavani su sastanci, realizovani projekti.

Sa pripremanjem za požarnu sezonu 2018. Direktor za vanrednu situaciju je počeo u decembru 2017. godine, kada je održana i četvrta konferencija Nacionalne platforme za smanjenje rizika od

katastrofe koja je za temu imala požare sa posebnim akcentom na šumske i požare na otvorenom prostoru.

Na konferenciji je učestvovalo oko sto učesnika, predstavnika državnih organa, organa državne uprave i lokalne samouprave.

Kroz zaključke konferencije svim subjektima sistema zaštite i spašavanja sugerisano je da za 2018. godinu posebnu pažnju posvete preventivnim aktivnostima i jačanju kapaciteta za odgovor za požare na otvorenom prostoru.

Takođe, u organizaciji Direktorata za vanredne situacije a u okviru Inicijative za prevenciju i pripremljenost odgovora na katastrofe, Podgorici je u februaru 2018. godine održana međunarodna konferencija na temu zaštite od požara sa osvrtom na požarnu sezonu 2017. godine i naučenim lekcijama.

Na konferenciji je dodatno potencirana neohodnost regionalne i šire saradnje u odgovoru na šumske požare.

Direktorat za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova, je dopisom od 24. 04. 2018. godine, još jednom podsjetio opštine i ostale subjekte u sistemu na obavezu izrade planova zaštite od požara ili ako ih imaju da ih ažuriraju.

Takođe, dopisom je traženo od svih u sistemu zaštite i spašavanja da izvijeste Direktorat za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova, o raspoloživim materijalnim i ljudskim resursima uz apostrofiranje napretka u odnosu na prethodnu godinu, kao i da dostave imena odgovornih lica za sprovođenje mjera zaštite od požara sa ažuriranim brojevima telefona i mail adresama.

U prostorijama Direktorata za vanredne situacije MUP-a, 03. 05. 2018. godine, održan je sastanak sa rukovodiocima opštinskih službi zaštite i spašavanja i drugim predstavnicima lokalnih samouprava na temu pripreme odgovora na požare.

Na sastanku su sve službe predstavile raspoloživa sredstva i potencirali mjere koje će sprovesti u cilju što bolje pripremljenosti za požarnu sezonu. Konstatovano je da su budžeti skoro svih službi zaštite u spašavanja uvećani što će omogućiti kvalitetnije servisiranje vozila, nabavku opreme i opremanje vatrogasaca-spasilaca.

U cilju pripreme za požarnu sezonu održani su sastanci i sa predstavnicima Ministarstva poljoprivrede, Uprave za šume i Nacionalnih parkova. Na sastancima je konstatovano da su materijalno tehnički resursi za odogovor na veće požare, još uvijek nedovoljni i neadekvatni ali da su ipak bolji u odnosu na prethodnu godinu.

Na sastanku sa predstavnicima Uprave policije, dogovorena je pojačana aktivnost pripadnika Uprave policije, u smislu pojačanog patroliranja na prostorima sa povećanim požarnim rizikom i veće angažovanje u cilju pronalaska ili eventualnog procesuiranja lica koja izazivaju požare.

Sastanak sa predstavnicima Vojske Crne Gore je definisao procedure angažovanja Vojske Crne Gore, a takođe je ukazano na aktivnosti koje je Vojska Crne Gore imala na poluostrvu Luštica, preciznije lokalitetu Obosnik, u smislu uređenja protivpožarnih puteva i izgradnji protivpožarnih pojaseva.

Takođe, kroz prispjele izvještaje smo obaviješteni da su i Direkcija za saobraćaj, Željeznička infrastruktura, CEDIS, preduzeli potrebne mjere i radnje kako bi požarni rizik sveli na minimum a posljedice učinili što manjim.

Direktorat za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova, je sproveo proceduru nabavke trećeg aviona Air Tractor. Procedura je završena a dolazak aviona se očekuje do kraja juna ove godine. Takođe, završene su procedure nabavke djelova za protivpožarne avione i helikoptere.

Posebna pažnja je posvećena inspeksijskom nadzoru pa je na sastanku sa Direkcijom za inspeksijski nadzor Direktorata za vanredne situacije, naloženo da se u periodu od 01. juna do

01. septembra intenzivira broj inspekcijskih nadzora sa posebnim akcentom na opštine sa povećanim požarnim rizikom. U tom pogledu inspektori su obišli sve opštine na primorju, naložili izradu i ažuriranje opštinskih planova i u komunikaciji sa predstavnicima lokalnih samouprava rade na njihovoj realizaciji. U 2018. god do 1. juna izvršeno je ukupno 205 inspekcijskih pregleda, dok je planom predviđeno da u vremenu trajanja požarne sezone inspektori u vršenju inspekcijskog nadzora najveću pažnju posvete kontroli sprovođenja mjera zaštite od požara u subjektima u kojima se okuplja veći broj ljudi (tržni centri, sportske hale, klubovi dr.), ugostiteljskim objektima (hoteli, restorani, diskoteke, noćni klubovi i dr.), proizvodnim, skladišnim i prodajnim objektima opasnih materija kao i na otvorenim prostorima. Važno je istaći da su pripremajući se za požarnu sezonu, sve opštine sa povećanim požarnim rizikom održale sastanke opštinskih timova za zaštitu i spašavanje, na kojima su edukacije o važnosti, načinu funkcionisanja i nadležnostima timova realizovali predstavnici Direktorata za vanredne situacije. Na svim sastancima opštinskih timova za zaštitu i spašavanje, precizno su definisane sve obaveze subjekata sistema zaštite i spašavanja na lokalnom nivou, kao i procedure njihovog angažovanja. Potencirano je da se prije nego se zatraži eventualna pomoć od države iskoriste svi resursi na lokalnom nivou.

Osim navedenog Direktorat za vanredne situacije zajedno sa partnerima realizuje dva projekta u kojima se, između ostalog, vrši edukacija stanovništva za zaštitu od požara.

Projekat **“Pružanje pomoći i prevencija katastrofa u Crnoj Gori”**, koji će se implementirati od 4. maja do 30. septembra 2018. godine Direktorat za vanredne situacije realizuje u saradnji sa njemačkom humanitarnom organizacijom HELP. Cilj projekta je unapređenje kapaciteta za odgovor na požare u opštinama Kotor, Tivat i Herceg Novi kroz realizaciju radionica radi podizanja svijesti građana o važnosti zaštite od požara, izradu i distribuciju promotivnog materijala, kao i nabavku opreme za zaštitu i spašavanje od požara i organizovanje obuka. U sklopu ovog projekta realizovane su radionice/info-sesije na temu zaštite od požara u mjesnim zajednicama za koje je procijenjeno da su ugrožene od požara, i to u MZ Gradiošnica u opštini Tivat, MZ Baošići u opštini Herceg Novi i u MZ Glavatičići – Bigova u opštini Kotor. Pored službenika Direktorata za vanredne situacije MUP-a i predstavnika Help-a, u info-sesijama učestvovali su i pripadnici službi zaštite i spašavanja Kotora, Tivta i Herceg Novog. Takođe, izdvojena su sredstva u visini od 25.000 eura za potrebe realizacije protivpožarne kampanje i kupovine opreme i sredstava.

U okviru projekta **„Naše šume, naša briga”** koji realizuje NVO Green Home u saradnji sa Direktoratom za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore, Službom zaštite i spašavanja Glavnog grada i Upravom za šume, a koji je finansiran od strane Crnogorskog Telekoma kroz program **“Za Svako Dobro”**, sprovedene su akcije pošumljavanja opožarenih lokaliteta na Zlatici i Ćemovskom polju. Tokom akcije posađeno je 330 sadnica crnog bora na Zlatici (12. aprila 2018. godine), a na Ćemovskom polju 550 sadnica crnog bora, pinjole i košćele (13. aprila 2018. godine). Ističemo da su u akciji pošumljavanja učestvovali i volonterski klubovi iz Gimnazije „Slobodan Škerović“ i Srednje građevinsko-geodetske škole „Marko Radević“ sa kojima je uspostavljena dobra saradnja. Projekat ima za cilj zaštitu šuma u Crnoj Gori i smanjenje rizika od katastrofa, kao i razvoj bezbjednosne kulture kroz podizanje svijesti građana o značaju šuma i destruktivnoj snazi požara, jačanje građanskog aktivizma i unapređenje saradnje među institucijama nadležnim za ovu oblast. Pored pošumljavanja opožarenih lokaliteta u sklopu projekta, radi se na mapiranju potencijanih žarišta u Glavnom gradu (šumski kompleksi, Gorica, Ljubović i slično), zatim na organizaciji akcija čišćenja mapiranih šuma i parkova sa

ciljem uklanjanja zapaljivih materija (staklene ambalaže, gume, ostali zapaljivi materijali), kao i na pripremi i distribuciji propagandnog materijala putem društvenih mreža i elektronskim putem. Dakle, pripremajući se za ovu požarnu sezonu, preduzeto je niz preventivnih mjera i radnji, koje bi trebalo da rezultiraju boljim i kvalitetnijim odgovorom svih subjekata u sistemu kada je u pitanju zaštita od požara.

3. RESURSI SISTEMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

Kada su u pitanju materijalni i ljudski resursi za ovu sezonu, oni su nešto bolji nego prethodne godine. Za gašenje požara iz vazduha biće raspoloživa 3 aviona tipa Air Tractor i 6 pilota, što je idealna kombinacija jer se radi o vrlo teškim poslovima koji traže veliku koncentraciju i fizički napor, pa dok jedna posada radi druga treba da je u pripravnosti i da odmara.

U odnosu na prošlu godinu broj vatrogasaca-spasilaca se nije mijenjao, i dalje je oko 600, s tim da ukoliko se ukaže potreba u opštini imaju mogućnost za dodatnim angažovanjem jednog broja vatrogasaca-spasilaca.

Broj vatrogasno-spasilačkih vozila je između 180 i 190, a ono što treba istaći kao pozitivan primjer jeste činjenica da su se formirala dva nova dobrovoljna vatrogasna društva u opštini Herceg Novi, koja imaju oko 70 pripadnika i 7 vozila.

Za prevoz vatrogasaca-spasilaca i za osmatranje terena mogu se koristiti 3 helikoptera Ministarstva unutrašnjih poslova.

Što se tiče opremljenosti opštinskih službi zaštite i spašavanja, u smislu opreme za gašenje požara i odijela, ona je različita od službe do službe. Službe u centralnom dijelu i na primorju su značajno opremljenije nego službe na sjeveru. Ono što i dalje stoji kao ozbiljan nedostatak sistema zaštite i spašavanja jeste nedostatak trening centra i to je pitanje koje treba riješavati u što kraćem periodu. Takođe, neophodno je urgentno riješiti pitanje 20 vatrogasno-spasilačkih vozila, posebno što se radi o novim, izuzetno upotrebljivim vozilima.

Sistem radio veza koji se upotrebljava u sistemu zaštite i spašavanja ne zadovoljava kriterijume za funkcionisanje operativnih jedinica za zaštitu i spašavanje, te se kao jedan od prioriteta u narednom periodu nameće trajno rješavanje ovog pitanja. Uvažavajući značaj Jedinice za gašenje požara iz vazduha, ali i potrebu za radio vezom za cjelokupni sistem zaštite i spašavanja, neophodno je izvršiti uvezivanje radio sistema Tetra sa CoordCom sistemom Operativno-komunikacionog centra 112 (OKC 112) Direktorata za vanredne situacije MUP-a, kao i sa Jedinicom za gašenje požara iz vazduha.

Ovo je posebno važno jer se sva komunikacija, informacije, zahtjevi, obrada podataka i njihova distribucija vrši preko OKC 112, koji će u periodu povećane požarne opasnosti biti dodatno kadrovski ojačan.

4. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA I PREDLOG MJERA

Požarnu sezonu 2018. dočekujemo spremnije i sa poboljšanim materijalnom-tehničkim resursima u odnosu na prethodnu sezonu.

Organizovanije se pristupilo sprovođenju preventivnih aktivnosti, a svi subjekti u sistemu zaštite i spašavanja su iskazali visok stepen zainteresovanosti i spremnosti da daju doprinos u pripremi požarne sezone.

Kroz različite vidove komunikacije lokalnim samoupravama je sugerisano na odgovornost i obaveze koje imaju u prevenciji i operativnim aktivnostima u procesu gašenja požara na svojoj teritoriji. Posebno je apostrofirana uloga opštinskih timova za zaštitu i spašavanje i organizovanje aktivnosti u zaštiti od požara na teritoriji svoje opštine .

Uprava za šume i Nacionalni parkovi, iako još uvijek sa nedovoljnim materijalno-tehničkim resursima, u odnosu na prethodnu godinu spremnije su za predstojeću sezonu požara, jer se iz izvještaja koje su dostavili vidi bolja organizovanost i bolja opremljenost. Ipak, za sve naredne sezone treba raditi na jačanju kapaciteta ovih subjekata, na tehničkoj opremljenosti, na boljoj infrastrukturi, izgradnji protivpožarnih puteva i protivpožarnih pojaseva.

Ostali subjekti sistema pripremali su se i sprovodili preventivne aktivnosti u skladu sa svojim obavezama i kapacitetima za odgovor na požare.

Svim aktivnostima za pripremu požarne sezone koordinirao je Direktorat za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova a treba istaći da prvi put postoje izvještaji svih subjekata u sistemu i da će oni biti polazna osnova za dalje praćenje unapređenja rada svih državnih organa, organa državne uprave i lokalne samouprave.

Na kraju, treba podsjetiti da ukoliko požari dostignu razmjeru da država ne može adekvatno odgovoriti na njih, postoji mogućnost angažovanja međunarodne pomoći kroz bilateralnu saradnju, putem Mehanizma sa civilnu zaštitu i NATO.

Imajući u vidu iskustvo od prošle godine, planirano je da ukoliko se pojave požari većih razmjera Operativni štab za zaštitu i spašavanje bude u pripravnost i angažuje jedan broj vozila i vatrogasaca-spasilaca sa sjevera Crne Gore, koji bi bili stacionirani u službama zaštite i spašavanja u Podgorici i Baru. Na ovaj način bismo podigli nivo efikasnosti i brzine reagovanja, a istovremeno ukoliko bi požari potrajali, omogućili zamjenjivost vatrogasaca-spasilaca na terenu. Naime fizička iscrpljenost vatrogasaca-spasilaca zbog prekomjernog angažovanja tokom gašenja požara, prepoznata je od strane svih komandira kao glavni uzrok smanjenja efikasnosti intervencija službi zaštite, što treba mijenjati.

Problemi koji su prošle godine pratili angažovanje pripadnika službi zaštite iz sjevernih opština, a koji su se odnosili na isplatu dnevnica, prekovremenih časova rada, ishranu, smještaj, točenje goriva i drugo, rješavani su uz dosta poteškoća.